

Soupis činností na rok 2009

I. Úvod

Toto je třetí veřejný soupis činností EIOÚ jako poradce pro návrhy právních předpisů a souvisejících dokumentů. Byl zveřejněn v prosinci roku 2008 na internetové stránce www.edps.europa.eu.

Tento soupis je součástí ročního pracovního cyklu EIOÚ. Jednou ročně podává EIOÚ ve výroční zprávě přehled své činnosti za uplynulý rok. Kromě toho EIOÚ zveřejňuje soupis plánované činnosti v oblasti konzultací pro nadcházející rok. EIOÚ tedy podává zprávu o své činnosti v této oblasti dvakrát ročně.

Východisko pro tento soupis lze nalézt ve strategickém dokumentu ze dne 18. března 2005 s názvem „EIOÚ jako poradce orgánů Společenství pro návrhy právních předpisů a souvisejících dokumentů“. EIOÚ v tomto dokumentu stanovil svou politiku v oblasti konzultací legislativních návrhů, která patří podle čl. 28 odst. 2 a článku 41 nařízení (ES) č. 45/2001 mezi jeho hlavní úkoly. Pracovní metoda EIOÚ je uvedena v kapitole 5 strategického dokumentu. Důležitou součástí této pracovní metody je výběr a plánování (včetně jejich pravidelného přezkumu), které jsou pro jeho úspěšnou činnost poradce nezbytné.

Mezi hlavní zdroje soupisu patří legislativní a pracovní program Komise na rok 2009 a několik souvisejících plánovacích dokumentů Komise. Soupis byl vypracován zaměstnanci EIOÚ. Při jeho vypracovávání měly různé zainteresované strany v rámci Komise možnost přispět informacemi. Jejich příspěvek byl velmi cenný.

Soupis zahrnuje tyto prvky:

- tuto úvodní část, která obsahuje stručný nástin souvislostí a uvádí priority EIOÚ pro rok 2009,
- přílohu uvádějící příslušné návrhy Komise a další dokumenty, které byly nedávno přijaty nebo jsou plánovány a které vyžadují, aby se jimi EIOÚ zabýval.

Příloha, které byla poprvé zveřejněna v prosinci roku 2006, je třikrát ročně aktualizována.

Jakmile EIOÚ vydá stanovisko k některému dokumentu (nebo jinak veřejně zareaguje), dokument bude z přílohy vypuštěn; je však třeba zdůraznit, že zapojení EIOÚ do legislativního procesu nekončí okamžikem vydání jeho stanoviska. Ve výjimečných případech se může daná otázka znovu objevit v příloze, a v tom případě vydá EIOÚ druhé stanovisko. Stanoviska EIOÚ lze nalézt na webové stránce EIOÚ (v oddíle „consultation“, části „opinions“).

II. Stručný nástin souvislostí

a. Vývoj v rámci EU

Lisabonská smlouva má značný dopad na právní rámec ochrany údajů v EU, například prostřednictvím zavedení jednotného právního základu pro ochranu údajů (článek 16 Smlouvy o fungování EU). Nejistota ohledně osudu Lisabonské smlouvy je významnou součástí kontextu, v němž EIOÚ působí. Dále je třeba uvést, že v roce 2009 proběhnou volby do Evropského parlamentu a bude jmenována nová Komise. Priority nové Komise by mohly mít

významný dopad na poradenskou činnost EIOÚ.

Další úvahy se týkaly budoucnosti prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a to nezávisle na Lisabonské smlouvě. Rovnováha mezi mobilitou, bezpečností a soukromím byla ústředním tématem zprávy tzv. skupiny pro budoucnost. Tato zpráva spolu se zásadou konvergence, kterou zavádí, bude základním kamenem nového víceletého programu v této oblasti, který má být přijat během švédského předsednictví Rady (často označován jako „stockholmský program“). Dalším významným posunem v této oblasti je postupné vytváření jednotného justičního prostoru („skutečný prostor práva“) prostřednictvím rozvoje sítí propojujících justiční systémy členských států.

Výchozím bodem legislativního a pracovního programu Komise na rok 2009 je aktivní solidarita v období krize mezi členskými státy a mezi orgány EU. Zvláštní význam pro práci EIOÚ mají tyto plánované činnosti: potřeba celkové koordinace a regulace, iniciativy s cílem přiblížit Evropu občanům (základní práva a občanství, migrace, justice, zabezpečení a bezpečnost, ochrana spotřebitele a zdraví) a strategie týkající se zlepšování právní úpravy.

b. Technologický vývoj

V roce 2008 vydala Komise významné sdělení týkající se budoucích sítí a internetu, které budou základem tzv. všudypřítomné informační společnosti. Toto sdělení uvádí názorné příklady nových technologií, na které mají vliv tři hlavní technologické trendy: neomezená šířka pásma, všudypřítomnost přístupových bodů k síti, neomezená úložná kapacita. Všudypřítomná informační společnost, která by měla umožnit inovace, růst produktivity, jakož i růst a zaměstnanost, však povede k udržitelnému růstu pouze tehdy, budou-li otázky týkající se bezpečnosti, ochrany údajů a soukromí odpovídajícím způsobem řešeny v počátečních fázích jejího rozvoje. Dále je třeba v tomto ohledu zmínit výzkumné úsilí EU, jehož cílem je podpora rozvoje všudypřítomné informační společnosti; zejména se jedná o projekty, které byly v roce 2008 vybrány v rámci výzev k předkládání návrhů v souvislosti se sedmým rámcovým programem a jež se týkají výzkumu v oblasti důvěry v IKT a jejich bezpečnosti.

Na konci roku 2008 bylo v Radě a Evropském parlamentu dosaženo kompromisu o revidované společné konzulární instrukci. Tento kompromis vyžaduje hloubkovou studii problematiky biometrických prvků a limitů jejich využívání.

c. Vynucování práva a hraniční kontroly

Rok 2008 byl z legislativního hlediska produktivním rokem. Byla přijata řada důležitých opatření, která mají význam pro ochranu údajů. Přijetí rámcového rozhodnutí Rady o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech znamená, že obecný rámec EU pro ochranu údajů nyní existuje i v záležitostech spadajících do třetího pilíře. Mezi další opatření patří rozhodnutí 2008/615/SVV o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti (Prümská smlouva), nové právní rámce pro Europol a Eurojust a nařízení o vízovém informačním systému. V roce 2009 bude kladen důraz na provádění těchto opatření ve členských státech.

O dalším významném návrhu, a sice o rámcovém rozhodnutí Rady o používání jmenné evidence cestujících pro účely vynucování práva, se v Radě stále jedná. Intenzivní jednání o nutnosti a přiměřenosti tohoto návrhu, jehož hlavním účelem má být příspěvek k boji proti terorismu, jsou vnímána pozitivně, přičemž svědčí o tom, že se usiluje o vyváženější přístup v rozhodovacím procesu.

Jako nové téma v jednáních o policejní práci založené na zpravodajských informacích je také třeba uvést profilování na základě etnického původu. V této souvislosti se objevuje otázka, do jaké míry je profilování jako nástroj přijatelné.

K významnému pokroku došlo v otázce správy hranic. V současné době probíhají konečné přípravy na zavedení systému SIS 2, v němž je stanoven dohled vykonávaný EIOÚ, bylo oznámeno zřízení evropské agentury pro správu velkokapacitních informačních systémů a v krátkodobém horizontu by mohla být vypracována nová zásadní opatření jako evropský systém evidence vstupů-výstupů.

d. Mezinárodní předávání údajů a globalizace

Objevuje se otázka, zda EU a USA dospějí k dohodě o sdílení údajů pro účely vynucování práva. Přípravě této dohody je věnováno mnoho energie, například v rámci tzv. kontaktní skupiny na vysoké úrovni. Její případné uzavření by mohlo mít vedle samotné výměny informací s USA pro účely vynucování práva dopad na mnoho dalších oblastí.

Vývoj se ubírá směrem k celosvětové harmonizaci norem týkajících se ochrany údajů, a to jak pro případy vynucování práva, tak v jiných oblastech. Přípravou norem se například v současné době zabývá APEC a řada činností probíhá v Latinské Americe a ve frankofonních zemích.

Diskuze o vyhledávačích, jejich povinnostech a použitelnosti práva EU v oblasti ochrany údajů na vyhledávače, které nepocházejí z EU, svědčí o potřebě globálnějšího přístupu.

e. Směrem k novému právnímu rámci pro ochranu údajů?

Stanovisko EIOÚ ze dne 25. července 2007 o provádění směrnice 95/46/ES o ochraně údajů obsahuje návrh, aby se začalo uvažovat o budoucím rámci pro ochranu údajů, který se ve své podstatě nebude od stávajícího rámce zásadně lišit.

Následně se uskutečnila řada činností, ať již vycházely z tohoto návrhu či nikoliv. Komise zřídila expertní skupinu pro otázky osobních údajů a zadala studii o budoucnosti právního rámce v oblasti ochrany údajů. Této problematice se bude věnovat evropská konference komisařů pro ochranu údajů, která se bude konat v roce 2009. Komisař pro informace zastupující Spojené království zadal vypracování studie na podporu těchto jednání.

V současné době probíhají další související činnosti, jako je například „londýnská iniciativa“, jejímž cílem je dosáhnout účinnější ochrany údajů, nebo činnost Pracovní skupiny článku 29, která se věnuje několika zásadním otázkám souvisejícím s ochranou údajů, mezi něž aktuálně patří problematika pojmů správce a zpracovatele a otázky týkající se použitelného práva.

Jako první legislativní krok lze uvést změnu směrnice o soukromí a elektronických komunikacích. V rámci jednání o změně této směrnice se vzalo v úvahu několik obecnějších témat, jako například porušení bezpečnosti.

f. Zapojení EIOÚ

Činnost EIOÚ v těchto souvislostech lze shrnout takto:

- Zapojení ve všech otázkách. Uchovávání a výměna informací se stávají nástrojem pro mnoho oblastí činnosti, poměrně často jako prostředek na podporu fungování vnitřního trhu.

- Zapojení ve všech fázích, od reakcí na zelené knihy až k poradenství pro dohodovací řízení v rámci postupu spolurozhodování.
- Kontinuita nejdůležitějších činností. Důslednost výstupů je zásadní, jelikož EIOÚ se snaží nalézt správnou rovnováhu mezi ochranou údajů a jinými (veřejnými) zájmy.

III. Priority EIOÚ pro rok 2009

V politice EIOÚ jakožto poradce pro legislativu EU a související dokumenty nenastane žádná podstatná změna. Nastanou-li však změny souvislostí, povedou ke stanovení nových priorit. Je samozřejmé, že EIOÚ se intenzivně zapojí do jednání o možných změnách právního rámce ochrany údajů. Případný vstup Lisabonské smlouvy v platnost bude dalším impulsem pro tato jednání.

Pokud jde o témata, lze stanovit tři hlavní oblasti. Jedná se především o veřejné zdraví, což je nová oblast činnosti EIOÚ, dále stejně jako v předcházejících letech o prostor svobody, bezpečnosti a práva a nakonec o informační společnost.

- a. Obecné otázky
 - podle vývoje další příprava vstupu Lisabonské smlouvy v platnost
- b. Veřejné zdraví
 - rozvoj systémů elektronického zdravotnictví (*eHealth*)
 - otázka druhotného využívání lékařských údajů
 - otázka přístupu k legislativní činnosti související s citlivými informacemi
 - některé další zásadní otázky, mimo jiné v souvislosti s kritickými hlasy zaznívajících z lékařského odvětví, pokud jde o předpisy o ochraně údajů
- c. Prostor svobody, bezpečnosti a práva
 - stockholmský program jako nový obecný rámec
 - sledování dopadů přijetí rámcového rozhodnutí o ochraně údajů
 - správa hranic a systém evidence vstupů-výstupů
 - přechod k SIS 2 a zřízení orgánu pro správu
 - rozpracování zásady konvergence (zdroj: zpráva skupiny pro budoucnost)
 - činnosti týkající se *eJustice* a jednotného justičního prostoru
 - vypracování stanoviska k otázkám souvisejícím s profilováním
- d. Vývoj v informační společnosti
 - další vývoj základních otázek souvisejících se směrnicí o soukromí a elektronických komunikacích (porušení bezpečnosti, vztah k právům duševního vlastnictví atd.)
 - doporučení ohledně radiofrekvenční identifikace
 - sociální sítě, vědecké sítě a výzkumné sítě
- e. K možným změnám rámce ochrany údajů
 - další vymezení pojmů správce a zpracovatel a vyjasnění otázky použitelného práva a jurisdikce (rovněž ve spolupráci s orgány pro ochranu údajů jednotlivých členských států, v rámci Pracovní skupiny článku 29)
 - poskytování informací pro účely jednotlivých činností týkajících se možného budoucího rámce
 - činnosti navazující na jednání o změně nařízení č. 1049/2001
 - v širším kontextu důsledky vyplývající pro ochranu údajů z opatření na podporu transparentnosti a odpovědnosti orgánů EU (například: zveřejňování jmen příjemců finančních prostředků EU)
- f. rozvoj sítí pro přeshraniční sdílení informací
 - iniciativa pro inovativní léčiva, ochrana spotřebitele, údaje o zdravotním stavu

- g. K externím dohodám a celosvětovým normám
- činnosti navazující na stanovisko EIOÚ ke zprávě kontaktní skupiny na vysoké úrovni, s pravděpodobným vyústěním v dohodu EU-USA o výměně údajů pro účely vynucování práva
 - další dohody týkající se údajů spotřebitelů, například obchodní dohoda proti padělatelství
- h. Jiné
- EIOÚ předloží jeden nebo více dokumentů týkající se politiky jeho poradenské činnosti, které se budou v každém případě zabývat možnými zásahy do postupu projednávání ve výborech nebo jiných postupů, kdy byly legislativní pravomoci přeneseny na Komisi, účastí EIOÚ na rozhodnutích týkajících se předávání údajů třetím zemím a dopady legislativního poradenství na funkce dohledu, které EIOÚ vykonává.

V Bruselu, v prosinci roku 2008